

Hallituksen esitys Eduskunnalle talletusten veronhuojennuslaksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nykyinen talletusten veronhuojennuslaki on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Hallitus ehdottaa, että säädettäisiin uusi talletusten veronhuojennuslaki. Talletusten ja niiden korkojen verovapausaikaa jatkettaisiin neljällä vuodella. Lakiehdotus vastaa pääosin nykyisin voimassa olevaa lakia. Erityistä huomiota on kiin-

nitetty veronhuojennuksen rajaamisen selkeyteen.

Esitys perustuu talletusten veronhuojennustoimikunnan mietinnössä (komiteanmietintö 1981:49) tehtyihin ehdotuksiin ja liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1982. Laki tulisi voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1982.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne

Voimassa olevan talletusten veronhuojennuslain (817/78) mukaan luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1979—1981 toimitettavissa verotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen rahalaitokseen tai osuuskunnan säästökassaan sellaiselle tilille, jota pankkitoiminnassa yleisesti käytetään yleisön talletusten vastaanottamiseen, tai talletusehdotaan siihen verrattavalle tilille osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa verotuksissa pidetä luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaisina varoina.

Niin ikään on työntekijällä oikeus työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tallettamista varoista saamistaan korkotuloista vähentää vuosilta 1979—1981 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa enintään 1 000 markkaa ja talletuksen arvosta vastaavilta vuo-

silta toimitettavissa varallisuusverotuksissa enintään 16 000 markkaa.

1.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Valtiovarainministeriö asetti 7 päivänä toukokuuta 1981 toimikunnan, jonka tehtävänä oli 30 päivään syyskuuta 1981 mennessä laatia ehdotus talletusten veronhuojennusten määräaikaisesta jatkamisesta. Erityistä huomiota toimikunnan oli kiinnitettävä veronhuojennuksen rajaamisen selkeyteen ja veronhuojennuksen valvonnan turvaamiseen. Työsään toimikunnan oli otettava huomioon eri omaisuuslajien erilaisen kohtelun verotuksessa aiheuttamat epäkohdat ja siten verotuksen oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisuuden lisäämisen tarve myös tältä osin.

Toimikunnan asettamispäätökseen liittyvässä valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan esittelymuistiossa todettiin muun muassa, että talletusten veronhuojennuksia koskeva lainsäädäntö, jolla on myös kansainvälinen taustansa, on tarpeen jatkossakin säästämistestien pitämiseksi mahdollisimman korkeana. Lainsäädäntöä jatkettaessa on tarkoin harkittava sen sisällön

täsmentämistä siten, että veronhuojennukset määritetään tarkasti, ja siten, että lainsäädäntö mahdollisimman aukottomasti suojaa yksittäistä tallettajaa sellaisilta jälkikäteen määrättäviltä seuraamuksilta, joista ylikorkotalletusten yhteydessä on ollut kysymys.

Hallituksen esitys perustuu talletusten veronhuojennustoimikunnan mietinnössä (komiteamietintö 1981:49) tehtyihin ehdotuksiin. Mietinnöstä on hankittu lausunnot Suomen Pankilta, pankkitarkastusvirastolta, verohallitukselta ja kuntien keskusjärjestöiltä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Talletusten veronhuojennustoimikunnan mietintöön on otettu liitteeksi verohallituksessa tehty arvio verovapaiden talletusten ja obligatioiden vaikutuksesta verokertymään, johon arvioon toimikunta ei ole ottanut kantaa. Nykyisen talletusten veronhuojennuksen on arvioitu vähentävän varallisuusveron tuottoa noin 150 miljoonaa markkaa vuodessa ja tuloveron tuottoa 1,6—1,8 miljardia markkaa vuodessa. Summat on laskettu tämänhetkisen talletuskannan perusteella. Mikäli talletusten verotuskohtelu tulisi muuttumaan, sillä olisi ilmeisesti ratkaisevan suuri vaikutus laskelman lähötietoihin.

3. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Talletusten veronhuojennustoimikunta ehdotti muun muassa säännöstä, jonka mukaan tiliä avattaessa rahalaitokselle olisi ilmoitettava tilin omistajan nimi, henkilötunnus ja kotikun-

ta. Avattaessa tili erillisenä verovelvollisena verotettavalle kotimaiselle kuolinpesälle tilin avaajan olisi ilmoitettava rahalaitokselle nimensä, henkilötunnuksensa ja kotikuntansa. Jos tilin käyttämisestä olisi tehty ehto tilin käyttöön oikeutetusta henkilöstä, olisi vastaat tiedot ilmoitettava tästä henkilöstä. Säännöksen mukaan vaadittavat tiedot olisivat asiallisesti samat kuin rahalaitosten neuvottelukunnan vuonna 1978 pankkitilien avaamisessa ja käytössä noudatettavasta menettelystä antamassa suosituksessa tarkoitettut tiedot.

Tallettajan yksilöinnistä ja tilinavausmenettelystä olisi kuitenkin tarkoituksenmukaisinta säätää pankkilaeissa, koska näissä laeissa ovat muutkin tilinavausta koskevat säännökset. Tällöin myös säännöksen noudattamatta jättäminen tulisi sanktioiduksi. Hallituksen tarkoituksena on talletusten veronhuojennuslakiin liittyen antaa Eduskunnalle esitys liikepankkilain 33 ja 34 §:n, postipankkilain 12 ja 13 §:n, säästöpankkilain 38 ja 39 §:n sekä osuuspankkilain 29 ja 30 §:n muuttamisesta.

Talletusten veronhuojennustoimikunta ehdotti myös säännöstä, jonka mukaan rahalaitosten tulisi antaa tiedot luonnollisten henkilöiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavien kotimaisten kuolinpesien veronalaisten talletusten määristä kalenterivuoden lopussa ja tällaisille talletuksille verovuoden aikana maksetuista koroista. Tiedot annettaisiin tammikuun kuluessa edelliseltä kalenterivuodelta verohallituksen määräämällä tavalla.

Rahalaitoksen ilmoittamisvelvollisuudesta olisi kuitenkin asianmukaista säätää verotuslaissa, koska tuossa laissa ovat muutkin ilmoittamisvelvollisuutta koskevat säännökset. Tällöin myös säännöksen noudattamatta jättäminen tulisi sanktioiduksi. Hallitus harkitsee toimikunnan ehdottaman säännöksen ottamista verotuslakiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Talletusten verovapaus

Rahalaitoksiin tehtyjä talletuksia koskeviin veronhuojennuksiin olisivat ehdotuksen mukaan edelleen oikeutettuja luonnolliset henkilöt ja erillisenä verovelvollisena verotettavat kotimaiset kuolinpesät.

Talletusten veronhuojennusten voimassaoloajaksi ehdotetaan neljää vuotta, joten veronhuojennussäännöksiä sovellettaisiin vuosilta 1982—1985 toimitettavissa verotuksissa.

Rahalaitoksia, jotka voisivat ottaa vastaan verovapaita talletuksia, olisivat kotimainen liikepankki, osuuspankki, säästöpankki ja Posti-

pankki sekä osuuskunnan säästökassa. Veronhuojennus ehdotetaan rajattavaksi talletuksiin, jotka on tehty yleisesti käytössä olevalle säästöttilille, karttuvalle talletustilille, karttuvalle valuuttatalletustilille, käyttötilille taikka 6, 12 tai 24 kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille.

Veronhuojennuksen piiriin eivät aikaisemmasta käytännöstä poiketen kuuluisi alle kuuden kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille tehdyt talletukset. Samoin olisivat veronalaisia edelleen shekki- tai postisiirtotilille tehdyt ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset. Koska verovapaat talletukset lueltaisiin tyhjentävästi laissa, veronalaisia talletuksia ei tarvitsisi erikseen mainita.

Tilien määrittelyssä käytettäisiin pankkitarkastusviraston hyväksymien tilien nimiä. Pankkitarkastusvirasto on 16 päivänä syyskuuta 1981 tekemässään päätöksessä todennut, että liike-, säästö- ja osuuspankkien hyväksytyjen ottolainautilien tiliehdot määräytyvät paitsi pankkilakien ja pankkitarkastusviraston hyväksymisen myös osaltaan rahalaitosten keskinäisten rahalaitosten neuvottelukunnassa solmittujen sopimusten perusteella.

Päätöksen mukaan viraston hyväksymisedelytysten piiriin kuuluvat muun muassa ne tiliehdot, jotka osoittavat koron laskutapaa. Tilin yleisyys edellyttää, että laskentasääntöjen soveltaminen johtaa samanlaisella tilillä talletuksiaan pitävien kesken yhtä suurten talletusmäärien osalta samaan lopputulokseen. Pankkitarkastusvirasto ei hyväksy samalle tilityypille erisuuruisen korko- tai hyvitysmäärän mahdollistavia koronlaskentaehtoja.

Verovapailla tileillä hyvitetävän koron määrää ei olisi lakiehdotuksen mukaan tarpeen erikseen todeta liikepankkien, osuuspankkien ja säästöpankkien tilien osalta. Näiden pankkien tilit hyväksyy pankkitarkastusvirasto. Postipankin tilit voitaisiin rinnastaa mainittujen pankkien tileihin.

Jos pankit haluaisivat ottaa yleisöltä talletuksia tiliehdoiltaan jo hyväksytyistä poikkeavalle tilille, uusi tili olisi hyväksyttävä pankkitarkastusvirastossa. Koska veronhuojennuksen piiriin kuuluvat tilit lueltaisiin tyhjentävästi laissa, uuden tilin verovapaaksi katsominen edellyttäisi ehdotetussa järjestelmässä lain muuttamista.

Valuuttatalletustili, joka irtisanomisehdoiltaan vastaa karttuvaa talletustiliä, on verotuskäytännössä katsottu voimassa olevan lain tarkoittamaksi verovapaaksi talletukseksi. Määräaikaisten valuuttatilien ja vaadittaessa maksettavien eli avistatilien ei sitä vastoin ole katsottu kuuluvan talletusten veronhuojennusten piiriin. Tarkoituksenmukaisuussyistä ei ole perusteltua muuttaa nykyistä käytäntöä.

Verosta vapaita olisivat ne tilit, jotka rahalaitosten keskinäisten sopimusten perusteella tai muutoin ovat rahalaitoksissa yleisesti käytössä yleisön talletusten vastaanottamiseen. Tämä edellytys täyttyy vain, mikäli tili on samankorkoisena käytössä useammassa kuin yhdessä pankkiryhmässä. Pankit ryhmitellään vaikiintuneesti siten, että liikepankit, osuuspankit, säästöpankit ja Postipankki muodostavat tässä tarkoitetut pankkiryhmät.

Pankkitarkastusviraston olisi ilmoitettava verohallitukselle esityksessä tarkoitettujen yleisesti käytössä olevien tilien enimmäiskorkokannat. Verohallitus ilmoittaisi niistä Virallisesse lehdessä.

Pankkitarkastusviraston päätös hyväksytyjen tilien tiliehdoista ei koske osuuskunnan säästökassoja. Säästökassoista olisi otettava lakiin oma säännöksensä, jonka mukaan veronhuojennuksen piiriin kuuluisivat niiden sellaiset tilit, jotka korko- ja tiliehdoiltaan vastaisivat laissa mainittuja pankkien hyväksytyjä tilejä. Siltä varalta, että eri pankit maksaisivat erisuuruisia korkoja laissa mainituilta tileiltä, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka nojalla valtiovarainministeriöllä olisi oikeus tarvittaessa antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin osuuskunnan säästökassojen talletukset kuuluisivat veronhuojennusten piiriin.

Laissa mainituilla tileillä olevat varat ja niistä saadut korot olisivat lakiehdotuksen mukaan kokonaan verovapaita. Koron tai tiliehtojen osalta näistä tileistä poikkeavia tilejä eivät veronhuojennukset koskisi, joten tällaisilla tileillä olevat varat ja niistä saadut korot olisivat kokonaan veronalaisia.

2 §. Vuosina 1986 ja 1987 nostettavissa olevat talletukset

Ennen vuotta 1986 tehtyjen pitkäaikaisten talletusten verovapauden jatkuminen vielä vuosina 1986 ja 1987 turvattaisiin 2 §:n erityissäännöksellä.

3 §. Huoltokonttoritalletukset

Huoltokonttoritalletukset ovat aiheuttaneet verotuksessa ongelmia muun muassa siitä syystä, että huoltokonttoritoimintaa ei ole säännelty. Veronhuojennusten jatkamista myös näiden talletusten osalta on pidettävä tarkoituksemukaisena. Esityksessä ehdotetaan säännöksiä tarkistettaviksi eräiltä osin.

Veronhuojennukseen oikeutettuja ovat ehdotuksen mukaan edelleen vain työnantajan palveluksessa olevat työntekijät. Myös sellainen työnantajan palveluksessa ollut työntekijä, joka on siirtynyt eläkkeelle, ehdotetaan rinnastettavaksi työntekijään. Lisäksi työntekijän kuollessa veronhuojennusetu jatkuisi kuolemantapausta seuraavan vuoden loppuun saakka.

Veronhuojennusten enimmäismäärät ehdotetaan rahanarvon muutoksen vuoksi korotettaviksi. Ehdotuksen mukaan olisi vähennyksen enimmäismäärä huoltokonttoriin talletetuista varoista saaduista koroista nykyisen 1 000 markan asemesta 1 500 markkaa ja talletuksen arvosta varallisuusverotuksessa nykyisen 16 000 markan asemesta 25 000 markkaa.

Osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettu osuuskunta ehdotetaan voimassa olevasta laista poiketen rinnastettavaksi työnantajan perustamaan huoltokonttoriin. Tällaisten osuuskuntien toiminta on rajoitettu vain määrätyn yhteisön henkilökuntaan ja on luonteeltaan huoltokonttoritoiminnan kaltaista.

Huoltokonttoritalletuksesta saadut korkotulot otettaisiin huomioon tulo- ja varallisuusve-

rolain 32 a §:ssä säädettyä omaisuustulovähennystä myönnettäessä vain siltä osin kuin nämä korkotulot ylittäisivät edellä ehdotetun vähennyksen enimmäismäärän.

4 §. Rahalaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Rahalaitos voi ottaa talletuksia myös sellaisille tileille, jotka eivät ole yleisesti käytössä olevia tilejä. Näissä tapauksissa rahalaitoksen olisi kuitenkin sitä koskevan säännöksen mukaan aina ilmoitettava talletuksen veronalaisuudesta tilin avajalle ja annettava hänelle hänen veroilmoitustansa varten tarvittavat tiedot veronalaisista talletuksista ja niille maksetuista koroista.

5 §. Asetuksenantovaltuus

Esitykseen sisältyy normaali asetuksenantovaltuus, jonka mukaan tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa asetuksella.

6 §. Voimaantulosäännös

Laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Talletusten veronhuojennuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Luonnollisen henkilön ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1982—1985 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen liikepankkiin, osuuspankkiin, säästöpankkiin tai Postipankkiin yleisesti käytössä olevalle säästötilille, karttuvalle talletustilille, karttuvalle valuuttatalletustilille, käyttötilille taikka 6, 12 tai 24 kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille. Sama koskee talletamista korko- ja tiliehdoiltaan näitä tilejä vas-

taaville tileille osuuskunnan säästökassaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa verotuksissa pidetä luonnollisen henkilön eikä erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaisina varoina.

Edellä mainittua tiliä pidetään yleisesti käytössä olevana, kun vähintään kaksi pankkiryhmää käyttää sitä samanlaisin korko- ja tiliehdoin yleisön talletusten vastaanottamiseen. Pankkiryhmänä pidetään tässä laissa liikepankkeja, osuuspankkeja, säästöpankkeja ja Postipankkia.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset siitä, milloin osuuskunnan säästökassaan tehtyä talletusta on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuna talletuksena.

Pankkitarkastusvirasto ilmoittaa verohallitukselle 1 momentissa tarkoitettujen yleisesti käytössä olevien tilien enimmäiskorkokannat. Verohallitus ilmoittaa niistä Virallisessa lehdessä.

2 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettua 6, 12 tai 24 kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille ennen vuotta 1986 tehdystä talletuksesta, joka on nostettavissa vasta vuonna 1986 tai vuonna 1987, saatua korkoa ei pidetä vuosilta 1986 ja 1987 toimitettavissa verotuksissa 1 §:ssä mainittujen verovelvollisten veronalaisena tulona eikä tällaista talletusta näiden verovelvollisten veronalaisina varoina.

3 §

Työntekijällä ja eläkkeellä olevalla työntekijällä on oikeus työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tallettamistaan varoista saamistaan veronalaisista korkotuloista vähentää vuosilta 1982—1985 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa enintään 1 500 markkaa sekä sanotuilta vuosilta varallisuuden perusteella toimitettavissa verotuksissa tällaisen talletuksen arvosta enintään 25 000 markkaa. Veronhuojennus koskee myös osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoit-

tavaan osuuskuntaan tehtyä talletusta ja siitä saatuja korkoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu veronhuojennus myönnetään siihen oikeutetun verovelvollisen kuolinpesälle kuolinvuodelta ja sitä seuraavalta vuodelta toimitettavissa verotuksissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut korkotulot otetaan huomioon tulo- ja varallisuusverolain 32 a §:ssä säädettyä omaisuustulovähennystä myönnettäessä vain siltä osin, kuin nämä korkotulot ylittävät 1 momentissa mainitun vähennyksen enimmäismäärän.

4 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettun rahalaitoksen, joka luonnolliselta henkilöltä tai erillisenä verovelvollisena verotettavalta kotimaiselta kuolinpesältä ottaa talletuksen sellaiselle sanotussa lainkohdassa mainitulle tilille, joka ei ole yleisesti käytössä, on ilmoitettava talletuksen veronalaisuudesta tilin avaajalle ja annettava hänelle hänen veroilmoitustansa varten tarvittavat tiedot veronalaisista talletuksista ja niille maksetuista koroista.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1982.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*

Voimassa oleva laki

Talletusten veronhuojennuslaki

(3. 11. 1978/817)

1 §.

Luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1979—1981 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen rahalaitokseen tai osuuskunnan säästökassaan sellaiselle tilille, jota pankkitoiminnassa yleisesti käytetään yleisön talletusten vastaanottamiseen, tai talletusehdoiltaan siihen verrattavalle tilille osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa valtionverotuksissa pidetä luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaisina varoina.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ennen vuotta 1982 vähintään kuuden kuukauden määräajaksi tehdystä talletuksesta, joka on nostettavissa vasta vuonna 1982 tai vuonna 1983, saatua korkoa ei myöskään pidetä 1982 ja 1983

toimitettavissa verotuksissa 1 momentissa mainittujen verovelvollisten veronalaisena tulona eikä tällaista talletusta heidän veronalaisina varoinaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna talletuksena ei pidetä shekkitilille tehtyä tai muuta siihen verrattavaa vaadittaessa maksettavaa talletusta.

2 §.

Työntekijällä on oikeus työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tallettamistaan varoista saamistaan veronalaisista korkotuloista vähentää vuosilta 1979—1981 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa enintään 1 000 markkaa sekä sanotuilta vuosilta varallisuuden perusteella toimitettavissa valtionverotuksissa tällaisen talletuksen arvosta enintään 16 000 markkaa.

3 §.

Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.